

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра надійності техніки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету
конструювання та дизайну
Ружило З. В.
2022 р.

«РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри надійності техніки
Протокол №10 від 17 травня 2022 р

Завідувач кафедри
Новицький А.В.

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Будівництво та цивільна інженерія»

Дмитренко Є. А.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІКА БУДІВНИЦТВА»

Спеціальність – 192 «Будівництво та цивільна інженерія»
Освітня програма – «Будівництво та цивільна інженерія»
Факультет конструювання та дизайну
Розробник: В. І. Мельник, доц., к. е. н.

Київ – 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Дисципліна «Економіка будівництва» передбачає формування у здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня комплексу теоретичних знань і практичних навичок, що забезпечують комплексне уявлення про капітальне будівництво, значення та його роль для сучасного суспільства, для економіки країни загалом та аграрного виробництва зокрема, формування системи спеціальних знань і практичних навичок аналізу показників господарсько-виробничої діяльності підприємства з урахуванням чинників зовнішнього та внутрішнього середовища його функціонування.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	192 «Будівництво та цивільна інженерія»	
Освітня програма	«Будівництво та цивільна інженерія»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проєкт (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	4	4
Семестр	7	2
Лекційні заняття	30 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	15 год.	6 год.
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	75 год.	60 год.
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3 год.	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни «Економіка будівництва» є формування у здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня комплексу теоретичних знань і практичних навичок у, що забезпечують комплексне уявлення про капітальне будівництво, значення та його роль для сучасного суспільства, для економіки країни загалом та аграрного виробництва зокрема, формування системи спеціальних знань і практичних навичок аналізу показників господарсько-виробничої діяльності підприємства з урахуванням чинників зовнішнього та внутрішнього середовища його функціонування.

Завдання вивчення економічного механізму функціонування будівельного підприємства, формування та використання ресурсного потенціалу з метою оптимізації економічних результатів діяльності, основних економічних категорій, що діють в системі капітального будівництва країни, економічні закони та економічні принципи дії ринкових відносин даної галузі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні теоретичні засади, методики, показники господарсько-виробничої діяльності у галузі будівництва;
- галузеві особливості;
- теоретичні основи організації господарської діяльності підприємства;
- організаційно-правові форми існування монтажно-будівельних організацій;
- систему бухгалтерського обліку і звітності;
- методи аналізу господарської діяльності будівельних організацій;

вміти:

- проводити калькуляцію собівартості та визначати ефективність капіталовкладень у сфері будівництва;
- визначати економічну ефективність інвестицій у капітальне будівництво;
- проводити техніко-економічне обґрунтування інвестиційних проектів;
- обґрунтувати ефективність проектного рішення будівництва об'єкту;
- творчо підходити до підготовки і прийняття управлінських рішень з економіки;
- розраховувати техніко-експлуатаційні показники використання рухомого складу, собівартість перевезення, прибуток, рентабельність;
- аналізувати і узагальнювати результати виробничо-господарської діяльності підприємства.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

- ЗК01.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02.** Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.
- ЗК03.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК04.** Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК05.** Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК06.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК07.** Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК08.** Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК09.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК10.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

- СК02.** Здатність до критичного осмислення і застосування основних теорій, методів та принципів економіки та менеджменту для раціональної організації та управління будівельним виробництвом.
- СК03.** Здатність проектувати будівельні конструкції, будівлі, споруди та інженерні мережі (відповідно до спеціалізації), з урахуванням інженерно-технічних та ресурсозберігаючих заходів, правових, соціальних, екологічних, техніко-економічних показників, наукових та етичних аспектів, і сучасних вимог нормативної документації у сфері архітектури та будівництва, охорони довкілля та безпеки праці.
- СК06.** Здатність до інжинірингової діяльності у сфері будівництва, складання та використання технічної документації.

3. **Програма та структура навчальної дисципліни для:**
 – повного терміну денної (заочної) форми навчання;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього го	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Будівельна організація як суб'єкт господарської діяльності														
Тема 1. Введення у дисципліну.		9	2				7	12	1	1				10
Тема 2. Загальна характеристика капітального будівництва як окремої галузі суспільного виробництва.		15	2	1			10	12	1	1				10
Тема 3. Форми організаційних зв'язків у будівництві. Особливості функціонування підприємства в нових умовах господарювання		8	2				6	12	1	1				10
Тема 4 Організаційно-правові форми господарської діяльності підприємств та їх класифікація за формами власності		27	2	7			16	12	1	1				10
Разом за змістовим модулем 1		55	8	8			39	48	4	4				40
Змістовий модуль 2. Ресурси у будівництві та економіка будівельних організацій														
Тема 1. Матеріально-технічне забезпечення будівництва в умовах ринку	2	9	2	1			6	12	1	1				10
Тема 2. Основні виробничі засоби у будівництві	2	9	4	1			6	12	1	1				10
Тема 3. Оборотні засоби підприємства	2	9	4	1			6	12	1	1				10
Тема 4. Трудові	2	9	4	1			6	12	1	1				10

ресурси у будівництві та організація оплати праці													
Тема 5. Поняття собівартості будівельно-монтажних робіт, склад її витрат	2	9	4	1			6	12	1	1			10
Тема 6. Прибуток та рентабельність у будівництві	4	12	4	2			6	12	1	1			10
Разом за змістовим модулем 2	65		22	7			36	72	6	6			60
Усього годин	120		30	15			75	120	10	10			100

– скороченого терміну денної (заочної) форми навчання;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Будівельна організація як суб'єкт господарської діяльності													
Тема 1. Введення у дисципліну.		9	2				7	12	1	1			10
Тема 2. Загальна характеристика капітального будівництва як окремої галузі суспільного виробництва.		15	2	1			10	12	1	1			10
Тема 3. Форми організаційних зв'язків у будівництві. Особливості функціонування підприємства в нових умовах господарювання		8	2				6	12	1	1			10
Тема 4 Організаційно-правові форми господарської діяльності підприємств та їх класифікація за формами власності		27	2	7			16	12	1	1			10

Разом за змістовим модулем 1	55	8	8			39	48	4	4			40
Змістовий модуль 2. Ресурси у будівництві та економіка будівельних організацій												
Тема 1. Матеріально-технічне забезпечення будівництва в умовах ринку	2	9	2	1		6	12	1	1			10
Тема 2. Основні виробничі засоби у будівництві	2	9	4	1		6	12	1	1			10
Тема 3. Оборотні засоби підприємства	2	9	4	1		6	12	1	1			10
Тема 4. Трудові ресурси у будівництві та організація оплати праці	2	9	4	1		6	12	1	1			10
Тема 5. Поняття собівартості будівельно-монтажних робіт, склад її витрат	2	9	4	1		6	12	1	1			10
Тема 6. Прибуток та рентабельність у будівництві	4	12	4	2		6	12	1	1			10
Разом за змістовим модулем 2	65		22	7		36	72	6	6			60
Усього годин	120		30	15		75	120	10	10			100

4. **Теми практичних занять**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Змістовий модуль 1. Будівельна організація як суб'єкт господарської діяльності</i>		
1	Класифікація підприємств	2
2	Життєвий цикл підприємства	2
3	Створення і ліквідація підприємства	1
4	Якість будівництва	1
5	Формування та оцінка вартості основних засобів	1
	Всього годин за змістовий модуль 1	7
<i>Змістовий модуль 2. Ресурси у будівництві та економіка будівельних організацій</i>		
1	Нарахування амортизаційних відрахувань	2
2	Методи оцінки оборотних коштів на момент визнання їх активами	1
3	Визначення потреби у виробничих запасах. Аналіз ефективності використання оборотних коштів	1
4	Ефективність використання персоналу. Продуктивність праці персоналу	1
5	Групування витрат за економічними елементами витрат	1
6	Порядок формування собівартості	1
7	Визначення фінансових результатів господарської діяльності	1

	Всього годин за змістовний модуль 2	8
	Всього годин	15

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

1. Юридична особа.
2. Ознаки юридичної особи.
3. Класифікація юридичних осіб.
4. Підприємство, його характеристика.
5. Класифікація підприємств.
6. Характеристики, переваги і недоліки виробничого кооперативу.
7. Класифікація господарських товариств.
8. Види відповідальності учасників товариств.
9. Характеристика, переваги і недоліки повного товариства.
10. Характеристика, переваги і недоліки товариство на вірі.
11. Характеристика, переваги і недоліки товариства з обмеженою відповідальністю.
12. Характеристика, переваги і недоліки товариства з додатковою відповідальністю.
13. Акціонерне товариство, його типи.
14. Характеристика, переваги і недоліки відкритого акціонерного товариства.
15. Характеристика, переваги і недоліки закритого акціонерного товариства.
16. Стадії життєвого циклу підприємства.
17. Зовнішнє середовище підприємства та його характеристика і складові.
18. Чинники зовнішнього середовища підприємства.
19. Ринкова інфраструктура.
20. Договір.
21. Порядок утворення підприємства.
22. Чинники вибору організаційно-правової форми підприємства.
23. Реєстрація підприємства у органах державної влади.
24. Порядок ліквідації підприємства.
25. Спеціалізація транспортних підприємств.
26. Поняття послуги. Транспортна послуга.
27. Класифікація транспортних послуг.
28. Чинники, що визначають попит транспортних послуг.
29. Системи управління підприємством
30. Горизонтальний і вертикальний розподіл праці на підприємстві.
31. Процес управління підприємством.
32. Завдання управління підприємством.
33. Формування системи управління підприємством.
34. Модель управління підприємством.
35. Основні функції управління.
36. Етапи процесу контролю на підприємстві.
37. Мотивація персоналу.
38. Методи управління.
39. Моделі управління підприємством (МВО, модель стратегічного управління, система збалансованих показників) та їх характеристика.
40. Стратегія підприємства.
41. Організаційні структури управління підприємством, їх переваги і недоліки.
42. Види зв'язків, що визначають відповідний тип організаційної структури управління підприємством.
43. Колективний договір.

8. Методи навчання.

Метод навчання — це взаємопов'язана діяльність викладача та студентів, спрямована на засвоєння системи знань, набуття умінь і навичок, їх виховання і загальний розвиток.

Пояснювально-ілюстративний метод. Студенти здобувають знання, слухаючи розповідь, лекцію, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник у "готовому" вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення. Такий метод якнайширше застосовують для передавання значного масиву інформації. Його можна використовувати для викладення й засвоєння фактів, підходів, оцінок, висновків.

Репродуктивний метод. Ідеться про застосування вивченого на основі зразка або правила. Діяльність тих, кого навчають, є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям, розпорядженням, правилам - в аналогічних до представленого зразка ситуаціях.

Метод проблемного викладення. Використовуючи будь-які джерела й засоби, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. Студенти стають ніби свідками і співучасниками наукового пошуку.

Частково-пошуковий, або евристичний метод. Його суть – в організації активного пошуку розв'язання висунутих педагогом (чи самостійно сформульованих) пізнавальних завдань або під керівництвом педагога, або на основі евристичних програм і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує й контролює педагог або самі студенти на основі роботи над програмами (зокрема й комп'ютерними) та з навчальними посібниками. Такий метод, один з різновидів якого є евристична бесіда, - перевірений спосіб активізації мислення, спонукання до пізнання.

Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу ті, кого навчають, самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри та виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше. Методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук.

9. Форми контролю.

Проміжний контроль, екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна результати складання		за
	екзаменів	заліків	
90-100	Відмінно	Зараховано	
74-89	Добре		
60-73	Задовільно		
0-59	Незадовільно	Не зараховано	

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

11. Методичне забезпечення

1. Робоча програма вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою.
2. Повні тексти лекцій.
3. Повний перелік контрольних питань з дисципліни.
4. Презентаційний мультимедійний матеріал для читання лекцій.
5. Методичні вказівки для виконання практичних робіт.
6. Повний перелік контрольних питань з дисципліни.
7. Методичні вказівки для виконання студентами індивідуальних завдань.
8. Тестові завдання для проведення поточного модульного контролю.
9. Тестові завдання для проведення підсумкового контролю.

12. Рекомендована література

1. Гойко А. Ф. Економіка будівництва / А. Ф. Гойко, Е. Ф. Дудіна, К. В. Ізмайлова. – К.: КНУБА, 2008. – 172 с.
2. ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва» 3. Бланк І.А. Інвестиційний менеджмент. – К.: МП «ІТЕМ», 1995. – 300 с.
4. Економіка підприємства: Підручник / За ред. С.Ф.Покропівного. – К.: КНЕУ, 2001. – 457 с.
5. Дудіна Е.В. Економіка будівництва. Виробничі фонди будівельних організацій: Конспект лекцій. – К.: КНУБА, 2002. – 38 с.
6. Ізмайлова К.В. Економіка будівництва. Собівартість будівельної продукції. Прибуток та рентабельність діяльності будівельних організацій: Конспект лекцій. – К.: КНУБА, 2002. – 42 с.
7. Ізмайлова К.В. Економічне обґрунтування умов розрахунків за будівельну продукцію // Економіка будівництва. – 2005, – №3. – С. 12-15.
8. Мертенс А. Інвестиції: Курс лекцій по современной финансовой теории. – К.: Киевский университет им. Тараса Шевченко, Киевское инвестиционное агентство, 1997. – 420 с.
9. Николаев В.П. Введение в рыночную экономику строительства. – К.: Будівельник, 1991. – 86 с.
10. Николаева С.А. Особенности учета затрат в условиях рынка: система «директ-костинг». – М.: Финансы и статистика, 1993. – 128 с.
11. Тугай А.М., Шилов Е.Й., Гойко А.Ф. Економіка будівельної організації: Навчальний посібник. – К.: Міленіум, 2002. – 92 с.
12. Шилов Е.Й., Гойко А.Ф. та ін. Складання кошторисної документації за допомогою укрупнених показників: Навчальний посібник. – К.: КНУБА, 2004. – 180 с.
13. Экспертиза инвестиций. В помощь предпринимателю и банкиру. – М.: ДЖИПЛА лимитед, 1992. – 46 с.
14. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз у будівництві: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2007. – 236 с.

Допоміжна література

1. Господарський Кодекс України: Чинне законодавство зі змінами станом на 16.01.2003 р. – К.: Паливода А.В., 2005. – 184 с.
2. Цивільний кодекс України від 13.03.2012 р.
3. ПКУ в останній чинній редакції від 19 квітня 2018 року.

4. ДБН Д.1.1-1-2000 Правила визначення вартості будівництва. Практика формування взаємовідносин у будівництві в умовах однорівневої системи ціноутворення. – Введений 1.10.00 р. на заміну ДБН IV-16-98. – К.: Інпроект. 2002. – 32 с.

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”. Наказ Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. № 318 // Бухгалтерський облік і аудит. – 2000. – № 1. – С. 42 – 47

6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 “Звіт про фінансові результати” // Галицькі контракти. – 1999. – № 32. – С. 21 – 22.

7. Держбуд України. Держкомстат України. Про затвердження форм первинних документів з обліку в будівництві. Наказ 416/299 від 29 грудня 2000 р. // Ціноутворення у будівництві. – 2001. – №1. – С. 64 – 65.

8. Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-монтажних робіт. Затверджено наказом Державного комітету України з будівництва та архітектури від 16.02.2004 № 30. – К.: УкрНДЦ “Екобуд”, 2004. – 42 с.

9. Капітальне будівництво в Україні у 2005 році. – К.: Науково-дослідний інститут будівельного виробництва (НДІВВ), 2006. – 180 с

13. Інформаційні ресурси

1. <http://www.google.com.ua>

2. <http://www.ukrstat.gov.ua> – Державний комітет з статистики України

3. <http://www.portal.rada.gov.ua> – Верховна рада України

4. <http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України

5. <http://www.library.snu.edu.ua> – Наукова бібліотека

6. https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u284/192_budivnictvo_ta_civilna_inzheneriya_2.pdf – ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «Будівництво та цивільна інженерія» Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти